

KORRESPONDENT—WARSZAWSKI

DONOSZĄCY WIADOMOŚCI KRAIOWE Y ZAGRANICZNE

We Wtorek o godzinie 10. zrana.

WIADOMOSCI KRAIOWE.

Z Warszawy dnia 12. List: Assessoryi Koronney czynności, nim inne dalsze wiadomości nas doйдą, tu kładniemy.

Deklaracya względem odbywania się Komisji przez Dekreta sądow Assessor: bądź Reskrypta J. K. Mci, w sprawach wyznaczonych, i rozsądzania takowychże spraw, pod dniem 9. Mca Listopada, R. 1792.

Na wniesienia wielorakie od różnych osob do sądu J. K. Mci uczynione, względem objaśnienia i zadeklarowania czyli w liczbie spraw dozwolonych do sądzenia w sprawach Miejskich umieszczone bydy także mają do sądzenia sprawy na kommissye, tak przez reskrypta J. K. Mci, iako i Dekreta sądow Assessorskich wyznaczone; Zaszła tychże sądow J. K. Mci Assessorskich rezolucya i Deklaracya; iż gdy sądowi Assessorskiemu odbywanie i sądzenie spraw, także i sądom Miejskim naywyższą władzą jest dozwolone, więc i sprawy na kommissye przez Dekreta tych to sądow Assessorskich bądź reskrypta J. K. Mci odesłane, co do majątku i dobr w Miastach i miasteczkach krolewskich będących i onych tychających się, za poprzedzającym iednak stron wszystkich w sprawę wchodzących, których interess dotyczy się, na niedziel 4ry do nadmienionych sądow Kommissarskich, gdzie potrzeba będzie, przypozwaniem, przez kommissarzy, aby ich tylko trzech sprowadzonych, z liczby umieszczonych to jest: w sposobie dawniejszą formą wyznaczonych kommissarzy, iako już teraz przez naywyższą rezolucyą, zwróconą znajdowało się, sądzone bydy mogą, i oraz przytym, żądającym stronom, wypraszania u sądu J. K. Mci przydawania Kommissarzy, z osob iednak do sprawy nie wchodzących, i z regułą w szczegulności opisać mianą dozwała się Mocą ninieyszey Deklaracyi.

Stosownie do Deklaracyi Sądu Assessorji Koroney w Numerze korespondencyi 83. umieszczonej, na dniu 12. tego mies: nominowani są Patronowie do tegoż Sądu.

Antoni Opelewski, Michał Swiniarski, Cyprian Sowiński, Stanisław Rutkowski, Jan Białobrzewski, Franciszek Groźkowski, Franciszek Winnicki, Adam Glezmer, Wawrzyniec Zukowski, Woyciech Sleszański, Walenty Kozłowski, Tomasz Czech, Wincenty Mianowski, Błażej Lichocki, Jan Gratkawski, Telesfor Billewicz, Wawrzyniec Włodecki, Bonifacy Chmielewski, Piotr Kwoźzawski, Woyciech Załęski, Jan Bienkiewicz, Walenty Lissowski, Jan Gorski, Szczepan Swiniarski. — *Expectantes.* — Nesterowicz, Mędrzecki.

Zwinięty jest temi dniami Batalion 3ci lekkiej piechoty, czyli Korpus nazwany *Freykurow* Komondy JP. Trębickiego Podpułkownika za wydanym od JW. Zabielly ordynansem, którego tu treść kładniemy:

Józef ZABIELLO Łowczy Wielki Litewski, Marszałek Konf: Gener: wolney W. X. Lit: General-Leytnant wojskiem Litt: kommanderujący orderow Orta Białego i S. Stanisława Kawaler.

Na mocy rezolucyi Nayiaś: Konf: Gener: wolney W. X. Lit: pod dniem 23. Mca Września 1792. R. wyszley w słowach: — „Korpus Freykurow z względu i onych kapitulacyi i szczególnych potrzeb Rzęptey zwiniiony mieć chcemy, że zaś służność i litość dla każdego okazać pragniemy, przeto gemeynow wszystkich, którzyby dobrowolnie służbę w woysku Rzęptey przyjąć chcieli, w Regimentach woyska W. X. Lit: umieszczonych mieć chcemy, niechęcych zaś dobrowolnie przyjmować służby, do domów własnych uwalniać zalecamy. Co do Officerów w Korpusie Freykurow będących, ile możność dozwoli placowani być mają w woysku Litewskim z temi samemi Rangami, jakie teraz posiadają, ieżeliby trudność była placowania ich w woysku Litewskim, pamiętać na nich w zdarzonych na potym awansach, aby była zachowana JW. Hetmanowi Polnemu W. X. Lit: zalecamy.” — Dać ten moy ordynans W. Deskurowi Podpułkownikowi, Keyzerlinkowi Podpułkownikowi Gwardyi Piezdy W. X. Lit: Goźkowskie-
mu Podpułkownikowi pułku przedniey straży 2go Buławy W. W. X. Lit: i Jasińskiemu Pisarzowi Woysk W. X. Lit: lub w nieprzytomności jednego, lub więcej z nich będącym, lub będącemu wymienionych, ażeby natychmiast po odebra-

niu onego udali się do Lomny miejsca, w którym Batalion 3ci lekkiej piechoty, czyli Freykurow W. X. Lit: konsystuje, dokąd przez W. Trębickiego tegoż Batalionu Komendanta doprowadzeni będą, i tam temuż Batalionowi po przeczytaniu niniejszego Ordynansu zwinięcie jego, czyli uwolnienie Officerów, Unter-Officerów, Gemeynow od służby woyskowej ogłosił z najmocniejszym onych ostrzeżeniem, ażeby do domów swoich powracając przyzwolitą Prawem przepisaną zachowali spokojność i wyraźnym każdego z Officerów, Unter-Officerów i Gemeynow zapytaniem, czyli żołąd gbrowy odebrali.... Takowego ordynansu we wszystkich punktach dopełnienie nieodwłocznie przeznaczam i tenże przy wyciśnieniu pieczęci władzy najwyższej woyskowej podpisuję. Dan w Grodnie dnia 21. 8br: 1792.

*Józef Zabiello Łowczy W. X. (L.S.)
Lit: Marszałek Konf: Gener:
W. X. Lit: Zastępca.*

Z A G R A N I C Z N E.

Z Szambery d. 26. Paźdz:
Obchodzono tu pamiątkę wolności Sabaudyi z wielkimi uroczystościami. PP. *Montesquieu, Huguenin, i Michod* pierwszymi byli dowódcami festynu

P. *Doppet* mówił w patryotycznych wyrazach. *Montesquieu* odpowiadał. Radość powszechna że 84ty Departament dla Francyi przybył.

Z Nicyi d. 30. Paźdz:
Francuzi z tryumfem do Miasta weszli. Wolności drzewo wszczepione, i Pleban konfitycyny postanowiony. General Anzelme w swej go karecie przywiozł. Celebrował mszą solenną w kościele S. Wawrzyńca. Mnóstwo ludu niezmiernie. General Anzelme pod naysurowszą

karą zakazał, aby się najmniejsza obywatelom krzywda niestała. Co iesli ścisłe zachowano będzie, ławstwo Sardyńskiego Króla w szkie Prowincye do wolności przytłaną.

Twierdzą, że wkrótce do Wyspy Sardynii wyprawa nastąpi. Zda się, iż poruczona ta będzie Generalowi *Paolemu*, który na wyspie Korsyce wiele patryotyzmu dowodów okazał. Flota nasza do wyspy Sardynii popłynie. Więcej nad 10. tyfi: ludzi nie potrzebuem, aby tę całą wyspę podbić.

Z Paryża dnia 16. Paźdz:
Przeglądane są kreski na obranie Prezydenta miasta. Było wszystkich w ogół 15474. z tych P. *Petion* miał wo-

tow 13.899. Inne głosy podzielone były między PP. Antonelle, Luillier, Manuel, Dormesson, Herolt-Sechel, Cahier, de Gerville, Camus, Egalité.

Monieur Xże Prowansyi, i Król Pruski mieli też po iedney kresce. Petion nie przyjął tey dostojności. Druga nastąpi elekcyja.

Wypis z listu Genuenckeyka. R. 1792. d. 15. Październik: W zapale wszystkich prawie mocarstw usiłujących wstrzymać wspaniały lot wolności, Rzplta Genuencka była iedną z tych Państw, które okazały umiarkowanie i mądrość. Naypierwsza ogłosiła zupełną swą neutralność, którey interessa dobrze zrozumiane, i stosunki iey polityczne oraz handlowne wkładały na nią takowe roztropności i prawo.

Od niemałego czasu znajduje się w Genui Deputacya Austriacka, która ma za głowę Agentu Rosyjskiego, i Sekretarza legacyi Sardyńskiej. Ta partya dokazała tyle, że Minister u Rzpltej Francuzkiej będący, odwołany został. Twierdzą, że P. Lebrun Minister zagranicznych interessow do Pana Spinola, gdy audyencyą miał pożegnania i zaiakając się dawał różne wymówki oddalenia się swego, te wyrzekł słowa: jedź sobie WPan. *My z ludźmi tylko samemi sprawę mieć chcemy.*

Są i w Genui ludzie godni

szacunku, choć w niewielkiej liczbie, co wolność w pierwszym celu mają, a ci prawdziwi są Francuzow przyjaciele.

Tychże Ichmościow robota była, że P. Semonville tyfiac odniósł przeciwności. — Wyiechać musiał. Dostę było oświadczenia, i żalości ni by z oddalenia, choć to do wyższego stopnia dyplomacyi był zaproszony. P. Semonville na te zmyślenia przyjął, i, cale niechęć się oszukać. Od dawnego czasu wiedział, czego były warte, gdy wzgardą im zapłacił.

Z Paryża dnia 15. Października: Mamy wiadomość z Afryki, 12. Junii 1792. R. iż od rzeki Senegal, aż do rzeki Gambii rewolucya wielką tam sprawuje, że Królowie tamczni już nie są Królami.

Dnia 18. P. Manuel domaga się, aby ulica Sorbony, iako przypominająca towarzystwo chytre i próżnością nadęte, nieprzyjazne Filozofii i ludzkości zmieniła imię, zgodzono się, i nadano tey ulicy imię *Catinat* od sławnego wojownika z czonego czła na tey ulicy zrodzonego. Wykonanie tego dekretu Manuelowi poruczone.

Dnia 19. Październik: Przywiedziono 13. Emigrantow poimanych. Ci zaprowadzeni są do więzienia *Conciergerie* pod konwoiem Muncypalnych.

Przeciw Kryminalistom,

co bezbronnym 4. Prusakow rozsiekali, i których Dumourier powiązawszy im nogi i ręce tu przyssał, sąd rozkazał woienny.

Dnia 15. na sessyi wniósł Manuel aby Order czyli krzyż S. Ludwika zniesiono, zgodzono się, iednak wrzucone było pytanie, czy za Rycerskie meitwo nadgrody żadney nie będzie? Pan *L'Egalité* odzywa się, iż nie dla czego innego znoszą ozdobę krzyża S. Ludwika, tylko że król ieden Francuzki przez taki order cześć oddawał królowi drugiemu, z tey przyczyny nie tak na order powstać należy, iako że wypływał od królewskieg władzy. Gdy Amerykanie postanowili order nazwany *Cincinnatus*, nie oznaczał on ani Królewskieg powagi, ani światobliwości, a iednak takowy order iest zniesiony, dowodzono, że iestli kogo, tedy naybarzciej żołnierzy nie należy po bitwach i zwycięstwach iakiemikolwiek zdobić znakami, gdyż Bohatryrowie po zwycięstwach naybardziej powinni do równości wracać się, aby tryumfy nie dały zbyt czney nad obywatelami im przemocy, bo nayprędzey oni mogą innych pognać, i sami przywłaszczyć sobie wyniesienie się nad równość obywatelską. Te przyczyny do zniszczenia wszelkich znakow i ozdob żołnierskich powodem były.

Na teyże sessyi wniesiono, aby, nie nazywały się odtąd *Louis d'ory*, ale *franca d'ory* pieniądze złote francuzkie, które aby 20. liwrow zawierały w sobie żądano.

Aby usprawiedliwić frogłość postępowania przez trzymanie w ścisłym zawarciu Ludwika XVI. twierdzą iakoby postrzeżono u okna przez perspektywę czytającego list, który iakiś partykularny trzymał obróciwszy się do Króla tyłem, udając iakoby sam czytał.

Zjazd Narodowy odesłał do Deputacyi prawodawczey, aby wniosek uczyniono formowania processu *Ludwika Capet*, niegdys Króla Francuzkiego.

Z Vandencourt d. 18. Października: Po wzięciu *Verdun* oręż francuzki coraz więkzce odbiera korzyści. Gdy Generał *Valence* przebył wielki las *Montgienne*, uderzył na straż nieprzyjacielskie, poraził, i odgnał. Xże Brunświcki i Generał *Kalkreuth* wysłali trębaczów i Adjutantów, aby Generał *Valence* skłonił się do rozpoczęcia ugody, lecz odpowiedź dana, iż pory nie może z strony Francyi nastąpić żadna negocyacya, póki nieprzyjaciele z całego Rzeczypospolitey Francuzkiey Kraju nieustąpią. Xże Brunświcki przyrzekł ustąpić dnia 26. z *Longwy* i zupełnie tę fortecę opuścić. Stało się, i

kapitulacya dn: tegoż podpisa-
na w następujących punktach:
1mo. Brama Francuska forte-
cy *Longuey* oddana będzie
dnia 22. woysku Francuskie-
mu, a miało ze wszystkim
od Prusakow będzie opusz-
czone dnia 24. Paźdz:

2do. Cała artyllerya i ma-
gazyny oddane będą Office-
rowi naznaczonemu od Gene-
rała *Kellerman*.

3tio. Względem chorych,
i ruchomości Pruskich, toż
samo zachowane być ma, co
w Kapitulacyi opisano forte-
cy *Verdun*.

4to. Generał *Kalkreuth* wy-
szle Officera, aby oznaymiał
o wyjściu woyska mającym
nastąpić, iżby uniknąć wszel-
kiego przypadku, skoro za
bramę *Bourgoigne* wyni-
dzie woysko.

5to. Jeśliby jaki nastąpił
przypadek między żołnie-
rzami, to nie ma przeska-
dzać do uskutecznienia tera-
źniejszej ugody.

6to. Aby większey wagi
była ta ugoda, ma być stwier-
dzona pieczęcią ludu Francuz-
kiego, i Króla Jmci Pruskie-
go. (Podpisano) *Karol VA-
LENCE General Rzeczypospo-
litej Francuzkiej*. — Hr. de
*Kalkreuth Gener. Lieut. Króla
Pruskiego*.

Dnia 22. Paźdz: Ze wszy-
tkim z Francuzkiej ziemi
Niemieckie wyszły woyska.

Do miasta *Koblentz* posłano
zawszad, aby się niepodda-
wało, przyrzekając posiłki,

jednak obywatela bardzo
skłonni okazują się być do
złączenia się z Francuzami.

Z Londynu d. 16. Paźdz:
W tych dniach P. *Jakobi* Po-
seł Pruski oddał *Credenciales*.
Przeięcie dawniejsze gwał-
towne depeszow, które mię-
dzy tutejszym Miastem i
Windsor stało się, jest odk-
ryte, iż przez posłańców
Jakobińskich było dopełnio-
ne, aby się dowiedzieli o ga-
binetowych układach, jakie
wyniknęły z konferencyi za
przybyciem P. *Calonne*.

Z Koblentz d. 23. Paźdz:
Dziś całe nasze Krajowe wo-
ysko z miasta do fortecy *Ehren-
brestein* udało się, i już małą
mając nadzieję obrony, do-
browolnie Francuzow tu
wpuścić umyśliłiśmy dla u-
niknienia wszelkiego nie-
szczęścia; W tym dnia 24.
tego mies: nadszedł rozkaz
Króla Pruskiego, aby się mia-
sto i forteca broniły, ponie-
waż 30,000. Prusakow, Au-
stryakow i Hessow im na
pomoc przyspiesza. Jutro
ma już jeden regiment Hes-
sow tu przybyć, jeżeli tyl-
ko Francuzi nie uprzedzą.

Huzary *Hessenkasselskie* tak-
że przyżyły, a jutro 1,000.
dragonii do *Rheinfels* przy-
ciągnie, za któremi tamże
najszybciej całe ich Kor-
pus dąży, bo plan Francu-
zow być ma wprzód to
miejsce ubiec, a dopiero do
nas udać się. Nadszedł tak-
że rozkaz Króla Pruskiego,

aby ztąd wywiezione maga-
zyny zwrócić, a on sam z
armią dnia 27. tego mies: tu
ma przybyć. — Generał *Wal-
lis* także ciągnie na pomoc.

Z Brunn dnia 26. Paźdz:
Wielki był w Pradze roz-
ruch z przyczyny żydow,
których tam nie mała jest
liczba. Mieszczanie skarży-
li się na rozszerzony ich han-
del i kryjome przekupstwa.
Magistrat przyrzekł za pomo-
cą wyższego rządu temu za-
biec. Mieszczanie gromadzić
się zaczęli, wrzawa nie ma-
ła. Jeden z dowodzców are-
sztowany. Rozdrażnieni o-
bywatele odbili więzienie i
wyprowadzili aresztowane-
go na wolność. Pomnożo-
ne są po wszystkich czę-
ściach miasta warty i wiado-
mość o tym do Wiednia po-
ślana.

Z Bruxelli d. 29. Paźdz:
Doszła tu wiadomość, że
Korpus Francuzkie na Gene-
rała *Beaulieu* nie daleko *Condé*
przy bliskim lesie napadło
i trzykrotny atak przypuści-
ło, za czwartym razem Ka-
walerya gdy pierzchnęła fran-
cuska aż ku *Condé*, a tym
samym piechota nie miała
wsparcia, Huzarowie *Blan-
kenfelsa* i dragonia P. *Latour*
z taką żwawością na Fran-
cuzow uderzyła, że 400.
poległo, a 40. w niewolę
wziętych zostało.

Z Rzymu d. 12. Paźdz:
Papież do *Civitavechia* wydał
rozkaz, aby tam wszystko

na pogotowiu do obrony by-
ło, ponieważ doniesiono, że
się opodal wojenne okręty
widzieć dały, których ani
cel, ani Narod wiadomy nie
jest. Do wszystkich także
wyszło rozporządzenie Le-
gatów, aby wywozu żywno-
ści z Kościelnego Państwa
nieodzwalano.

Z Hagi dnia 30. Paźdz:
Dziś tu zjeżdżają się Prowin-
cyi *Hollenderskiej* Stany, dla
naradzenia się z generalnemi
Stanami. Graff *Keller* Pruski
Poseł po długiej konferen-
cyi podał im *Memoryał*.

Francuzi wielkie woysko
około *Valenciennes* ściągają,
aby wpaść do *Brabancyi*. Z
strony *Austryakow*, wszelkich
sposobow używają do obro-
ny.

Z Luxemburga d. 22. Paźd:
Wczoraj tu Graff *Mercy d'Ar-
genteau* pełnomocny Mini-
ster J. C. Mci przybył na Kon-
gres, a za nim dziś Generał
Clairfait. Większa część ar-
mii *Hessenkasselskiej* do Pań-
stwa już swego powróciła.
Oboz, który dla Prusakow
naprzeciw obozu *Austryackie-
go* był wytknięty, na drogach
ku *Trewirowi*, *Kroatami* o-
sadzony zostało.

Od Granic Polskich dnia 10.
Paźdz: Z *Petersburga* do-
noszą, że tam rezydujący
Minister Pruski przy okazji
odnowionego między Rosją
i Prusami Traktatu, imieniem
Króla swego Podkanclerze-
mu P. *Ostermanowi*, Hr: *Bez-*

borodkowi i Hr: *Markoff*, każdemu tabakierę bryllantami sadzoną z portretem Króla darował. Dwóch z Kancelaryi Kommissarzów, jeden tabakierę, a drugi pierścień, odebrali, i w złocie niektóre podarunki. Posel Pruski pródz zwyczajnych 6,000. Rublow, kosztowną tabakierę z portretem Imperatorowej odebrał, i tę dystrykcyą pozyskał, że do przyjacielskich Monarchini kompanii wzywany bywa, do których sami tylko Posłowie Austriacki i Szwedz: wstęp miewali.

Z Bruxelli d. 26. Pazdzier: Wojska nasze dnia 29. t. m. około *Beaulieux* 14. wozów ammunicyjnych odebrały, i przy tej okkazyi *Grass* *Starray* nazad Franc: odpędził.

Z Wiednia d. 2. Listopada. Wydany jest świeżo od najwyższej Kommandy rozkaz, aby niektóre regimenta stojące w Węgrzech i w Kroacji spiesznym krokiem ku granicom szły Francuzkim. Dla rychlejszego marszu naznaczone są trzy dni wojsku do maszerunku, a czwarty dzień do odpoczynku. To nowe korpus ma wynosić liczbę 24. t.

Regimenty z wyższej Austrii już ruszyły spiesznym do Medyolanu marszem, które składać mają liczbę 10. t.

Na mieyscu Xcia *Esterhazygo* do kommanderowania w Państwie *Brisgau* wyprawiony jest Generał *de Vins* wślawiony dzielnym mę-

stwem w ostatniej Kampanii przeciw Turkom.

Potwierdza się wiadomość, że niedaleko od *Hanau* Francuzi w potyczce przeciw dywizyi *Haskiego* wojska znaczną ponieśli strać, oho-tę stracili daley w Kraie Niemieckie awansować.

Z Paryża d. 20. Pazdzier: Ośm dni nieustraszonego bronięcia się miasta *Lille* uwieczniły imię obywatelów tamecznych, a które oświadczenia miasto *Nancy* wyraziło w liście swoim, że cała Rzeczpospolita przez Reprezentantów swoich w czasie Konwencyi Narodowej pochwaliła. Czytano więc takowe wyrazy:

Waleczne miasto *Lille*! o jak są wielkie twoje zasługi u Rzpłtey! Miasto *Nancy* wieszcie ci tego szczęścia, wielbi twoje męstwo, chciałoby dać mieszkańcom twym schronienie, których domy barbarzyńska popaliła ręka. Niezwyciężone miasto *Lille*! Chwała imieniowi twemu. Przez wszystkie wieki przyiaciele wolności i równości będą cię wspominać, i lata podawać twą sławę nie przestaną, a my najpóźniejszym Prawnikom za model twoje męstwo przeszłemu. Przyim szacunek nasz i wdzięczność. Jest to naysławiejsza nadgroda, którą Republikanci mogą wspólnie Republikantom okazać.